

Η ΜΑΡΙΑ ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ ΣΤΟ ΣΠΗΛΙΟ

(Έργον του Πομπέο Μπατόνι)

ΕΚΚΛΕΚΤΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ GIOVANNI VERGA

..... Ο ΔΙΑΒΟΛΟΣ !... ..

Ήσυχζε νά θραδαίξη...
 'Ο ζωγράφος Γεράρδος Ρικάρντι, κάθονταν σκεπτικός και μελαγχολικός, πάνω σ' ένα μεγάλο θρόνο της άπτης με τους άγγωνες στηριγμένους στά γόνατα και τό πηλούν άνάμεσα στά χέρια του. Τά βλέμματά του θλιμμένα, χαίνοντουσαν πέρα μακριά, στό φόντο τής τοινημισμένης θάλασσας, πού τήν πλασίωνε ό σκοτεινιασμένος από πικρά σύννεφα ούρανόσ, έτοιμος από στιγμή σέ στιγμή, νά ξεσπάση σέ τρομερή καταγίδα...

'Ο Γεράρδος Ρικάρντι, ήταν ένας άπονηγμένος καλλιτέχνης. Και σκέφτοταν τώρα μ' άπελπισία τήν σκληρή μοίρα του πού τόν είχε καταδιώξει άδυσώτητα και πού τόν είχε φέρει ώς τό χείλος τής άβύσσου.

Τό ίδιο πρωί, ή ιδιοκτητήρια του μικρού σπιτιού πού είχε νοικιάσει στό χωριό νησί Κάπρι, όπου είχε καταφύγει για νά έργαστή έντελώς ήσυχος, έμπευόμενος από τή Φύση, πού είχε δηλώσει ότι δέν μπορούσε πειά νά τόν περιμένει περισσότερο. Είχε τρείς μήνες νά τής πληρώσει τό νοίκι κι' έπρεπε, έπιτέλους, νά τής άδειάσει τό σπίτι...

Δυστυχώς, όλες ή εικόνες πού ό Γεράρδος ζωγράφιζε στό Κάπρι, κι' έστειλε στόν έμπορο των έργων του στη Ρώμη, είχαν μείνει άπούλητες. 'Ο έμπορος, μάλιστα, τούζε γράφει, ότι τά έργα του δέν ήσαν από κείνα πού προαίολον τήν προσοχή τού πλήθους κι' ότι από τήν τέχνη του δέν έπρεπε νά έλλειξη πολλά πράγματα...

'Οπόσο ό Γεράρδος Ρικάρντι, ήταν άπολύτως βέβαιος ότι, λίγο άν τόν είνουσε ή τύχη, θά κατόρθωνε νά βρη τό δρόμο τής έπιτυχίας. Είχε άπόλυτη πεποίθησι στό ταλέντο του. Τό μόνο δύσκολο ήταν νά κατόρθωνε νά επιδώλη τόνόμά του. 'Επειδή όμως δέν τύχε κατορθώσει αυτό τόσα χρόνια, μ' άτέραντη άπελπισία τόν είχε κυριεύσει τώρα. Κύτταζε μ' άπόγνωσι τά κειμήλια πού λισσομανούσαν κάτω άπ' τόν πένθιμο ούρανό και συλλογιόταν ότι αυτή ήταν ή τελευταία του μέρα...

Σκεπτόταν ότι είχε μείνει χωρίς πενήταρα, ότι τόν έδιωχαν από τό σπίτι του, ότι ή άτυχία τόν άνάγκαζε νά τεματίση τήν πολυβασανισμένη ζωή του και νά χωριάτη για πάντα από τή νέα πού αγαπούσε, τήν όμορφη Στέλλα, ή όποία έδώ και πέντε χρόνια τούζε ύποσχεθεί ότι θά τόν περιέμενε νά γίνη ένδοξος και πλούσιος...

'Η ώραία Στέλλα τόν αγαπούσε τρελλά και δέν απέβλεπε διόλου στό χρέμα. 'Ηταν όμως κόρη μεγαλοβιομηχάνου ό όποίος με κανένα τρόπο δέν θά δεχόταν νά

κάμη γαμβρό του ένα φτωχό κι' άσχημο καλλιτέχνη.
 Άποροφημένος από τις σκέψεις αυτές ό Γεράρδος Ρικάρντι, δέν είχε προσέξει ότι ό ούρανόσ είχε σκοτεινιάσει τόσο πολύ κι' ότι είχαν άρχισει νά πέφτουν άσπρές σταγόνες βροχής, προημνώντας τρομαχτική καταγίδα... 'Εξάφνα μιά άστρατη αλλάκωσε τόν όρίζοντα κι' ένας δυνατός άέρας άρχισε νά φυσάη, κάνοντας τά χαλίκια τής άμμουδιάς νά χοροπηδούν.

Τι τόν έμειλε κι' άν ξεσπούσε ή τρομερότερη καταγίδα, άφού ύπαι' από λίγες στιγμές θά γλύτωνε όριστικά από τις άβλιότητες τού έλευνού αυτού κόσμου;

'Απεναντίας μάλιστα, τού άρεσε ή άναστατοισι αυτή τής φύσεως, ή όποία έναρμονιζόταν με τήν ψυχική του κατάσταση.

'Η θέληλα έντομεταξύ δυνάμωνα όλοένα. 'Η άστρατες διαδεχόντουσαν ή μιά τήν άλλη, κι' οι κερανοί γινότουσαν πυκνότεροι.

— Καταραμένη ζωή ή δική μου!... μουρούρισε σέ μιά στιγμή, κι' ένας στεναγμός ξέφυγε από τά θλιμμένα χείλη του.

Και σέ μιά τελευταία έξέγερση τού είναι του, στην όποία ύπήρχε λύσσα και σαρκασμός, έπρόσθεσε με δυνατή φωνή :

— Μά τήν πίστι μου, θά ήμουν έτοιμος άπόψε νά πουλήσω τήν ψυχή μου στό Διάβολο, άν μου χάριζε ώς αντίλλαγμα πέντε χρονών ευτυχία! Τίποτε άλλο δέν ήθελα!...

'Εξάφνα, τή στιγμή εκείνη, μιά λάμψη πού έκτυφλωτική από τις προηγούμενες, δέσχισε τήν άμύοφαρα κι' άμέσως κατόπιν άντήχισε ένας τρομερός κερανόσ, πού συγκλόνισε τό βράχο, στόν όποίο κάθονταν ό άπελπισμένος ζωγράφος. Στο φώς τής άστρατης αυτής, ό Γεράρδος Ρικάρντι είδε ότι δέν ήταν πειά μόνοσ.

Στήν άλλη άκρη τού θρόνου κάθονταν ένας άνδρας ψηλός κι' άδύνατος, ντυμένος κατάμαυρα. Τό πρόσωπό του, ξυρισμένο δίλο, είχε χρώμα πτώματος και τά μαθηρά μάτια του έλαμπαν παράξενα. Τόν είδε νά τού χαμογιάλη σαρκαστικά και σέ λίγο τού είπε με σοβαρό ύφος :

— Καλησπέρα, φίλε μου!...

Βλέποντάς τον ό Ρικάρντι, έννοιωσε τό αίμα του νά παγώνη στις φλέβες του. 'Ετρομε σύγκομος. 'Οπόσο, άνακτώντας τήν ψυχραμία του, μπόρεσε νά τραλίση :

— Καλησπέρα, κύριε! Μέ συγχωρείτε πού δέν άντελήφθη τήν παρουσία σας!...

— Αυτό ένε πολύ φυσικό, τού άπάντησε ό άγνωστος.

Μέσα σε τέτοια θέλλα, πού να με αντίληφθητε! Έγώ όμως άκουσα τα λόγια πού είπατε πρό ολίγου: Πέντε χρόνια ευτυχίας!... Νομίζετε, λοιπόν, ότι πέντε χρόνια σας άρχουν;

— Μάλιστα, κύριε!... απάντησε δειλά ο Ριζόρντι. Πιστέψτε με κύριε, ότι δεν εφραταζόμουν ποτέ, ότι τέτοια πράγματα μπορούσαν να συμβούν στην εποχή μας!...

Και λέγοντας τα λόγια αυτά, ο δυστυχισμένος ζωγράφος έννοιωσε έναν κρύο ιδρώτα να περιούλιθ το κομμά του. Ήταν πειά δέβαιος, πώς ο άγνωστος εκείνος ήταν ο ίδιος ο Διάβολος, του οποίου την προστασία είχε επικαλεστεί λίγες στιγμές προηθέρα.

— Θα ξαναμιλήσουμε γ' αυτό ύστερ' από πέντε χρόνια!... είπε τότε ο άγνωστος. Σήμερα είναι 15 Σεπτεμβρίου και δική ή ώρα το βράδυ. "Υστερ' από πέντε χρόνια, την ίδια ημέρα και την ίδια ώρα, θαρθώ πάλι να σας συναντήσω! Έννοια σας και ξέρω πού θα σας βρω. Προς το παρόν, πάρτε μερικά χρήματα για να μπορέσετε ν' άρχισετε μια νέα ζωή και να ξεφύγετε από τις σημερινές στενωγίες σας!...

Έβγαλε τότε από την τσέπη του σακακιού του ένα πορτοφόλι κατάναντο, σάν τα ρούχα του, και ττόδωσε του ζωγράφου.

Ο Ριζόρντι το πήρε, το άνοιξε και είδε κατάπληκτος ότι ήταν γεμάτο χαρτονομίσματα. Ένας στεναγμός άνακουρίσεως ξεχύθηκε από τα χείλη του. Με τρεμμένα χέρια, έβγαλε τα χαρτονομίσματα και άρχισε να τά μετράη. "Υστερα γύρισε προς το μέρος του άγνωστου. "Άλλοίμονο όμως! Ο άγνωστος εκείνος με τη γλομιά του, τα σταθόβλια μάτια και τα κατάναντα ρούχα είχε εξαφανιστεί!...

Έπειτ' από λίγες μέρες, ο Γεράρδος Ριζόρντι ξαναγύρισε στη Ρώμη, όπου βρισκόταν το άτελιέ του πάνω στη σοφία ενός φτωχικού σπιτιού. Το ίδιο άπογευμα πήγε και έπισκέφθη τον έμπορο των ειδών του, ο οποίος μόλις αντίκρισε τον νεαρό ζωγράφο, τον άγκάλιασε ένθουσιασμένος και του είπε γεμάτος χαρά:

— Τα συγχαρητήριά μου, αγαπητέ μου φίλε!... Ήθελε, επιτέλους, ή μέρα πού άρχίζει ο κόσμος και εκτιμάει τα έργα σας! Τα ξεπότησα όλα! Και με τιμής υάλιστα πολύ βιανουαριάζει!...

Ο Ριζόρντι τον άκουγε άποσβολισμένος.

— Πέντε χιλιάδες λιούτρες το καθένα!... εξακολούθησε ο έμπορος. Τι ευτυχία ήταν αυτή!... Ήθελε προχθές ένας κύριος, διάλεξε τους πίνακές σας, κάπου είκοσι κομμάτια, και μου τούδε πλήρωσε χωρίς παζαρέμματα. "Ορίστε τα χρήματά σας!... Στείλτε μου γρήγορα, κύριε Ριζόρντι, και άλλες ειζώνες σας, πολλές... πολλές!...

— Πώς ήταν αυτός ο κύριος πού άγόρασε τα έργα μου; ρώτησε ο ζωγράφος.

— Ήταν ένας άνθρωπος ψηλός και άδύνατος, με μαύρα ρούχα. Το πρόσωπό του ήταν γλομιά και τα μάτια του βλακταν παράξενα. Φαινόταν για πολύ πλούσιος κύριος!...

Ήταν, λοιπόν, αλήθεια; Είχαν άρχισει πραγματικά τα χρόνια της ευτυχίας του. Σάν δράμα πέρασε για μια στιγμή από τα μάτια του Ριζόρντι, ή συνάντησί του με τον άγνωστο εκείνο πάνω στο βράχο της άκουαλιάζ, και ένα οίρος άπλώθησε από κομμά του... "Οπτόσο, επανέκρινε την ψυχική του ήρεμία και είπε στον έμπορο:

— "Όταν έχει κανείς ταλέντο, άργά ή γρήγορα θα πλουτίσει και θα δέξαστή! Τώρα πού άρχισα να γίνωμια γνωστός, θα τραβήξω μπροστά!...

"Υστερ' από λίγες ημέρες, ο ζωγράφος Ριζόρντι εγκατέστησε το άτελιέ του σε καλύτερο σπίτι και σε καλύτερη συνοχία.

Πέρασαν κάμποσαι μήνες. Ένα καλοκαιρινό βράδυ ο νεαρός ζωγράφος έπήγε στο σπίτι της αγαπημένης του Στέλλας. Ήταν τόσο ντυμένος κομψά, στην τσέπη του είχε άρθανα χρήματα και έβδάδιζε περήφανα. "Όταν παρουσιάστηκε στον πατέρα της νέας και έζηήτη να παντρευτή την κόρη του, εκείνος του απάντησε χλευστικά:

— Μά, επιτέλους, κύριε, μού γνήκατε πολύ όχληρός. Σας είπα και άλλότε ότι δεν έννοώ να δώσω την κόρη μου σε έναν άημο και άπένταρο καλλιτέχνη!... Άφήστε με πειά ήσυχο!...

"Όταν όμως ο Ριζόρντι τον διεβεβαίωσε ότι είχε γίνει πειά διάσημος και πλούσιος, ο πατέρας της Στέλλας δεν έδιστασε να δώσει την συγκατάθεσί του. "Υστερ' από ένα μήνα, γινόντουσαν οι γάμοι των.

"Όσο ο καιρός περνούσε, τόσο πιο πολύ φημιζόταν τ' όνομα του Ριζόρντι και γινόνταν πλουσιότερος. Τα έργα του γινόντουσαν άναπαστα και το ταλέντο του συγχιονόταν με του Μιχαήλ. Άγγέλου και του Ντά Βίντσι.

Ήταν τώρα πολύ ευτυχιμένος. Μελαγχολούσε μονάχα όταν αναλογιζόταν ότι ή ευτυχία του εκείνη ήταν πρόσκαιρη και πώς δεν θα διαρκούσε περισσότερο

από πέντε χρόνια!...

... Πέρασαν τα πέντε χρόνια και έφτασε, τέλος, ή μοιραία ημέρα 15 Σεπτεμβρίου. Έκεινο το βράδυ, ή Στέλλα έφερε να παρενεσθή σε κάποια φιλική έσπερίδα. Ο Γεράρδος άρνήθηκε να τή συνοδεύσει και την άφησε να πάη μόνη της. Συλλογίστηκε ο δυστυχής με πικρία πώς ήταν προτιμότερο ν' άποσιάζη ή αγαπημένη του γυναικούλα κατά την ώρα της τραγικής λύσεως.

Το ρολόι του μεγάρου έσημανε σε λίγο έφτά φορές.

Ο Γεράρδος άποσπυθησε στο άτελιέ του και άρου άναψε δια τα φάτα. Ξαπλώθηκε σε μια πολυθρόνα και περιέμενε.

"Όλα τα έργα πού του είχαν παραγγείλει ήσαν μπροστά στα μάτια του τελειωμένα. Έπειτα σκέφτηκε τους περασμένους θριάμβους του και το μοιραίο τέλος πού τον περιέμενε έπειτ' από μια ώρα.

Τι θόρυβος την άλλη μέρα στον τύπο για την εξαφάνισή του! Τι ανέλπστο και τρομερό χτύπημα για την πολυαγαπημένη του Στέλλα και το λατρεμένο άγοράσι του!...

Έξαφανα, ο άγνωστος κίνδυνος πού τον άπειλούσε, τον έκαμε να σιγήσει ολόκληρος. Ήθελε να ζητήσει βοήθεια, να φωνάξη πολύ δυνατά, να χρομητή κάπου για να γλυτώσει από το μοιραίο πού τον περιέμενε, αλλά τί θα νέφδιζε; Άζόμια βούζαν στ' αυτιά του, τα λόγια του άγνωστου, πού του τα είχε τονίσει τόσο άπειλητικά πρό πέντε χρόνων: "Έννοια σας και ξέρω πού θα σας βρω!... ε.

"Όταν το ρολόι σήμανε όγτώ φορές, άνοιξε ξαφνικά ή πόρτα του άτελιέ και παρουσιάστηκε μπροστά στον κατάπληκτο ζωγράφο, ο ίδιος άγνωστος, ο ψηλός και άδύνατος, με το γλομιά πρόσωπο, με τα μαύρα λαμπερά μάτια και με τα μαύρα ρούχα.

Βλέποντάς τον ο Ριζόρντι, οίγησε ολόκληρος από τον τρόμο του.

— Τα πέντε χρόνια—άρχισε να του λέη ο άγνωστος—έπέρασαν και πραγματοποιήσατε έντελώς τις προβλέψεις μου. Δεν σας το κρύβω, ότι είμαι ύπερηφάνος για σας!... Τώρα ήθελα για να...

— Τα λόγια είναι περικτά—τον διέκοψε περιλιτος ο ζωγράφος. Σας έζηησα πέντε χρόνια ευτυχίας. Μου τά δώσατε! Σας ύποσχέθηκα την ψυχή μου. Είπε στη δάθεσί σας!...

Άκούοντας τα λόγια αυτά ο άγνωστος και διέκοντας την ταραχή του ζωγράφου, του είπε για να τον καθησυχάσει:

— Δεν ήθελα, φίλε μου, άπόψε έδώ για να σας πάρω την ψυχή σας, αλλά για να σας έφερα στο θαυμασμό μου. Και πρώτα—πρώτα επιτρέψτε μου να σας συστηθώ: "Ονομάζομαι Παραδέλο Μπελιάρτε. Έδώ και πέντε χρόνια, ίσως και πιο πολύ ακόμα, είχα γνωρίσει σε μια φιλική συγγέντρωσι τη σισοχία Στέλλα Βεράνο. Τη συμπαθήσα ύπερβολικά, την αγαπήσα παράφορα και δεν έδιστασα, όταν βούζα την κατάλληλη ευκαιρία, να της εξακομολήθω το φλογερό πάθος πού πλημμυριζε την καρδιά μου...

ε'Άλλοίμονο όμως!... Η καρδιά της Στέλλας άνηξε σε σας! Μου τά άπειλάμησε τότε όλα, και την αίτια πού δεν δεχόταν ο πατέρας της να την παντρευθήτε. Μου είπε πώς θα ήταν δυστυχισμένη αν δεν σας έκανε δικό της και πώς δεν μπορούσε ν' αγαπήσει κανέναν άλλο άνθρωπο στον κόσμο. Η άτελεισία της θα την άνάγκασε στο τέλος να κλεισθή σε κανένα μοναστήρι...

ε'Όταν έμαθα από την ίδια πώς βρισκόσαστε στο Κάτρο, κίνησα και ήθελα να σας συναντήσω. Παρακολούθησα τότε τα έργα σας, τα όποια, σάν φιλοτέχνος πού είμαι, μου προκάλεσαν το θαυμασμό. Ήθελα, λοιπόν, τότε να σας ένοσχάσω και να ένταφρωμω τη μεγαλοφύια σας. Σας έδωσα τότε λίγα χρήματα, για να μπορέσετε να προχωρήσετε περήφανα στα πρώτα σας βήματα. Γυρίζοντας στη Ρώμη, πήγα στον έμπορο των ειδών σας και άγόρασα μονομιάς όλα σας τα έργα. Παρεκίνησα έπειτα και άλλους φιλοτέχνους ν' άγοράσουν. Διέδωσα παντού τη φημη των έργων σας και το μεγάλο σας ταλέντο, ως στον έλασφαλιότατε τη δόξα, τον πλούτο...

— Την ευτυχία!... συμπλήρωσε ο Γεράρδος και έσφιξε το χέρι του ευεργέτου του...

GIOVANNI VERGA

ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

Η κηλίδες των μαριάρων καθαρίζονται εύκολότατα με μια άλομφη, χαμομυμένη από σόννη μαγγινιάς και βενζίνη. Άλείφεται πρώτα με πετρέλαιο τής κηλίδες των μαριάρων και κατόπιν τις περνάτε με την παραπάνω άλομφη. "Υστερα από 24 ώρες ξεπλένετε το μάγαρο με σαπουνάδα, όποτε γίνεται καθαρότατο.

Ο συγγραφέας του διηγήματος Τζιοβάννι Βέργα

